

31. januar 2012. godine

Nacionalni dan bez duvanskog dima ove godine smo obeležili 31. januara 2012. godine, pod sloganom „Uživaj bez duvanskog dima” u cilju davanja podrške da se duvanski dim zabrani kako na radnim i javnim mestima, tako i u kućnom okruženju.

U Srbiji prema podacima iz istraživanja zdravlja stanovnika svakodnevno ili povremeno puši 38,1 odsto muškaraca i 29,9 odsto žena. U odnosu na istraživanje iz 2000.godine, učestalost pušenja smanjila se za 9,8 odsto kod muškaraca i 3,8 odsto kod žena.

Posebno zabrinjavajuće je da čak trećina svih trudnica u Srbiji puši u nekom periodu trudnoće ili u celoj trudnoći, uprkos posledicama koje duvanski dim može imati na plod. Prema podacima istraživanja među majkama dece starosti dve godine bilo je skoro 40 odsto pušača, stalnih ili povremenih.

Od značaja je i podatak da među majkama koje puše čak četvrtina to čini u prisustvu svog deteta, a uočen je i model po kome majke češće puše u prisustvu dece i to ako u kući živi više pušača i ako nemaju dovoljno znanja o štetnostima pasivnog pušenja.

Najveći uticaj duvan ima za nastanak raka pluća, ishemijske bolesti srca i hronične opstruktivne bolesti pluća. Zakon o zaštiti stanovništva o izloženosti duvanskom dimu primenjuje se u Srbiji više od godinu dana, a stručnjaci ukazuju da se on uglavnom poštuje i da je na radnim mestima smanjen broj koje su izložene duvanskom dimu.

Jedan od najvažnijih ciljeva primene tog zakona bio je da se značajan broj osoba odvikne od pušenja ili smanji broj popušanih cigareta i time doprinese poboljšanju opšteg zdravlja stanovništva. Tim zakonom zabranjena je upotreba duvana na svim javnim i radnim mestima.

Pušenje je u potpunosti, bez mogućnosti da se otvori posebna prostorija, zabranjeno u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi, zdravstvenim ustanovama, svim prosvetnim, ustanovama socijalne i dečje zaštite, ustanovama kulture, sportskim objektima i svim mestima gde se ljudi okupljaju i gde se održavaju sastanci, kao i u javnom prevozu.

Duvan je zabranjen u radnom prostoru svih medija, mestima gde se snimaju emisije, čak i ako postoje restorani ili bifei, dok, na primer, ustanove, poput banaka, mogu imati posebnu prostoriju. U svim ostalim ustanovama dozvoljeno je otvaranje posebne prostorije koja mora biti obeležena i za koju je određeno koliko ljudi može da stane i koja mora imati dobar ventilacioni sistem.

Izuzetak za otvaranje posebne prostorije predviđen je kod ustanova socijalne zaštite za smeštaj nepokretnih i teško pokretnih osoba, specijalnih bolnica za lečenje psihijatrijskih bolesnika, institucija i odeljenja palijativne nege, kao i ustanova za izvršenje zatvorskih kazni. Kafići u zavisnosti od veličine, mogu da odluče da li će biti za pušače ili nepušače.

Četvrto istraživanje o efektima primene Zakona o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu

Istraživanje sprovedeno od 26. do 29. novembra 2011. godine, 12 meseci od početka primene Zakona o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu, pokazalo je da preko 80% odraslih stanovnika Srbije podržava ovaj zakon (u novembru prošle godine primenu Zakona podržavalo je 77% ispitanika a sada 81%).

Velika većina stanovnika naše zemlje zna da je pušenje cigareta uzročnik teških i brojnih bolesti (90%), da je duvanski dim štetan i za nepušače koji ga udišu iz okoline (93%) i smatra da pušači treba da vode računa gde puše kako ne bi ugrozili zdravlje drugih (u novembru 88%, sada 93%).

U poređenju sa prvim istraživanjem sprovedenim novembra 2010. godine na početku primene Zakona, značajno je smanjena izloženost stanovništva duvanskom dimu i to:

- na radnim mestima (sa 45% na 31%)
- u školama i na fakultetima (sa 44% na 23%)

Iako još uvek visoka, smanjena je i izloženost duvanskom dimu u drugim sredinama: u kafićima i restoranima sa 72% na 68% i u kući prijatelja ili rođaka sa 83% na 74%.

Smanjen je i procenat stanovnika koji dozvoljavaju pušenje u svim prostorijama u svom domu (sa 48% na 45%).

Većina osoba koje su izložene duvanskom dimu na pomenutim mestima navodi da im dim smeta: na poslu 49%, u školama i na fakultetima i u sopstvenom domu 59% i u kući prijatelja ili rođaka 61%.

Uočavaju se i promene u ponašanju pušača. Gotovo polovina pušača želi da prestane da puši (prošle godine 44% a ove 48%). Zbog primene zabrane pušenja na javnim mestima petina svih pušača (21%) smanjila je broj popušanih cigareta dnevno, dok četvrtina (25%) razmišlja da prestane da puši.

Ipak, petina ispitanika smatra da se Zakon ne poštuje dovoljno, a najčešće predlagane mere su pojačana inspekcijska kontrola (24%), strože kazne za nepoštovanje Zakona (15%) i kažnjavanje onih koji Zakon ne poštuju (13%).

Rezultati ovog istraživanja ukazuju da među stanovnicima Srbije postoji razvijena svest o tome da je Zakon o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu donet kako bi se unapredilo i zaštitilo njihovo zdravlje.